

БЪЛГАРСКА БРАНШОВА АСОЦИАЦИЯ

ПО ПЪТНА БЕЗОПАСНОСТ

**Кръгла маса „Норми за проектиране-безопасна инфраструктура”
20 февруари 2013г., гр. София**

ПАСПОРТИЗАЦИЯ НА ПЪТНИТЕ ПРИНАДЛЕЖНОСТИ - ПЪТНИ ЗНАЦИ, МАРКИРОВКА И ДРУГИ

**инж.Петко Табаков,
експерт по организация и безопасност на движението**

Съгласно §1 т.4 от Допълнителните разпоредби на Закона за пътищата пътни принадлежности са: базите за поддържане на републиканските пътища; пътните знаци; пътната маркировка; светофарните уредби; автономните телефонни колонки; крайпътните насаждения; аварийните площадки; крайпътните чешми и площадките за краткотраен отдих; енергозахранващите и осветителните съоръжения заедно с прилежащите им терени; предпазните огради, направляващите стълбчета, снегозащитните съоръжения; защитните огради и другите технически средства за организация и регулиране на движението.

Местата, сградите и съоръженията на базите за поддържане, аварийните площадки, крайпътните чешми и площадките за краткотраен отдих, пътното осветление, са дадени в съответните проекти, а параметрите им - в техническия паспорт. В течение на времето те не се променят съществено и тяхното паспортизиране не се налага. Такива изменения в процеса на експлоатация на пътищата и улиците се получават най-често при пътните знаци, пътната маркировка, светофарните уредби и пътно-ограничителните системи.

Каква е целта на паспортизирането на принадлежностите. Да има постоянна информация по време на експлоатацията за тяхното местоположение, физически характеристики и техните промени в течение на времето. Тази информация може да бъде графична или таблична или и двете заедно.

Информацията по вид е функционална и технологична. Функционалната информация характеризира съответната принадлежност по отношение на изпълнението на предназначението ѝ, а технологичната - по отношение на конструкцията ѝ. Например при пътните знаци функционална е информацията за вида, формата, символите, надписите, местоположението, а технологична - светотехнически качества, върху какво е закрепен, материал и размери на стълба, дата и час на поставянето/подмяната/премахването и др. подобни.

Информацията от паспортизирането ще е изключително полезна за администрациите, стопанисващи пътищата и улиците - Агенция "Пътна инфраструктура" и общините, в процеса на експлоатация. Тя ще се предоставя при поискване и на съдебната система за решаването на административни и наказателни казуси. С наличието на легитимна паспортизация на принадлежностите ще се засили отговорността на администрациите за своевременното реагиране при унищожаване, повреди или

необходимост от промени на принадлежностите. За всяко действие по тях ще има информация за вида на действието и точното време на извършването му.

В Германия още от 1988 г. съществуват указания за инвентаризиране на указателните табели по пътищата и улиците. У нас подобен нормативен документ няма.

По въпроса за необходимостта от паспортизация на принадлежностите по пътищата и улиците има положително отношение и от Агенция "Пътна инфраструктура" и от редица общини. Например в наредба от 2010 г. на Община Варна за организацията на движението се предвижда паспортизация на пътната маркировка, пътните знаци и светофарните уредби, в програмата на Община Сливен през 2013 г. е предвидено възлагането на паспортизация на пътните знаци, а на Община Пловдив - създаване на регистър за поставяне и премахване на пътни знаци. В медиите бе съобщено, че Община Бургас е направила регистър на уличните насаждения. Вероятно и други общини са планирали или предвидили подобна паспортизация на принадлежностите. Българският автомобилен съюз на 12.08.2009 г. е предложил да бъде създаден единен регистър на пътните знаци в България, тъй като липсата му създава редица трудности за шофьорите. Тук явно се визират многобройните липси или грешно поставени знаци по улиците и пътищата. За нито един регистър или паспортизация обаче, няма подробна информация за съдържанието се информация и за правилата за воденето им.

Явно е назрял момента за регламентация на паспортизирането на принадлежностите, имащи пряко отношение към безопасността на движението.

В следващите редове ще изложа своето виждане по този въпрос, на основата на дългогодишния си опит като експерт по организация и безопасност на движението.

1. ПАСПОРТИЗИРАНЕ НА ПЪТНИТЕ ЗНАЦИ И МАРКИРОВКАТА

В частта за организация на движението по пътя пътните знаци се отбелязват с километрично местоположение, формата и вида според Правилника за приложение на Закона за движението по пътищата. Дава се и променливата информация - разстояние, символ, текст и др. подобни. Типоразмерът и светотехническите качества на повърхността на знаците се отбелязват отделно - в обяснителната записка или количествената сметка. Начинът за закрепване - стълбче, фундамент, вертикално и хоризонтално отстояние от настилката, се дават в типов детайл.

В урбанизираните територии за изготвянето на регистър на пътните знаци и пътната маркировка е необходимо да има проект на съответната улица за организация на движението, съобразен с изискванията на Генералния план за организация и безопасност на движението. На този проект местоположението на пътните знаци обикновено не е по километрично положение, а спрямо репери - кръстовища, съоръжения, сгради и други подобни.

Пътните знаци и пътната маркировка трябва да са в пълно съответствие, поради което паспортизацията чрез регистър трябва да е графична (цифров чертеж) и таблична (Ексел). Разпечатка от актуалното състояние на регистъра може да служи за съставяне на задание към поддържащата фирма за възстановяване или промяна.

По същество графичната част на регистъра трябва да бъде екзекутивния чертеж, по който са поставени пътните знаци и пътната маркировка. Там се намира функционалната информация за тях. В табличната част на регистъра може да се даде и функционалната инж. Петко Табаков - Паспортизация на пътните принадлежности - пътни знаци, маркировка и други. Кръгла маса „Норми за проектиране-безопасна инфраструктура“ 20 февруари 2013г., гр. София

информация и технологичната. Технологичната информация се състои от данни за стълба/стълбовете - материал, размери, покритие, фундамент, данни за извършен контрол на закрепването, заварките, болтовете и материала като цяло. Могат да се прилагат и снимки на пътеуказателните знаци. В табличната част за пътната маркировка технологичната информация се състои от данни за количествата, вида на материала, измерена дебелина, дата и час на изпълнение/подновяване.

2. ПАСПОРТИЗИРАНЕ НА СВЕТОФАРНИТЕ УРЕДБИ

Основа на паспортизирането на светофарните уредби е екзекутивния проект.

В графичната част се съдържа функционалната информация - транспортното натоварване, междинните времена за безопасност, блокировките срещу едновременно подаване на разрешителен сигнал, разположението и видовете светофари, фазите на регулиране, циклограми на сигналите, продължителности на сигналите при основните и при резервната програма.

Технологичната информация също е графична - трасета на тръбната мрежа за кабелита, местата и конструкцията на шахтите, типа на захранващите кабели, конструкцията и заземяванията на стълбовете за светофарите, кабелите към светофарите.

В табличната част на регистъра могат да се отразяват данни за извършен контрол на състоянието на кабелите, на болтовете, заварките и конструкцията на стълбовете, измененията във функционалната информация.

3. ПАСПОРТИЗИРАНЕ НА ПЪТНО-ОГРАНИЧИТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ

Пътно-ограничителните системи са предпазните огради за превозни средства и парапетите за пешеходци. Основа за паспортизирането им трябва да бъде екзекутивния проект.

В графичната част на регистъра се дава функционалната информация за предпазните огради - разположение в ситуация с означени начало и край, местата на буферите и преходните елементи, степента на опасността, поради която е поставена оградата, степента на задържане и зоните на действие.

В табличната част на регистъра могат да се отразяват данни за извършен контрол на състоянието на елементите на ограничителните системи, както и измененията във функционалната информация.

Добрите намерения и липсата на всякакъв опит ще доведат до създаване на паспортизации и регистри с недостатъчна или с излишна информация. В тази връзка е дошло време да се направят методики (правила, инструкции) на МРРБ за създаване на регистри на пътните принадлежности на улиците и пътищата. В тях трябва да се определи вида и обема на информацията, правилата за изменението на информацията, както и за нейното ползване. Опитът от тяхното прилагане трябва да се документира, за да се използва за усъвършенстването им.

Създаването на регистри за пътните знаци, маркировката и пътно-ограничителните системи по републиканските пътища може да стане относително бързо, особено ако се използват възможностите на профилографа DINATEST в системата на Агенция "Пътна инфраструктура".

инж.Петко Табаков- Паспортизация на пътните принадлежности - пътни знаци, маркировка и други. Кръгла маса „Норми за проектиране-безопасна инфраструктура” 20 февруари 2013г., гр. София